

Bibliograficzne bazy danych i ich rola w rozwoju nauki

II Konferencja naukowa Konsorcjum BazTech

Poznań, 17-19 kwietnia 2013

Zasoby bibliograficzne jako narzędzie i model wiedzy

Henryk Hollender
Uczelnia Łazarskiego

17 slajdów

Bibliografia w epoce pełnego tekstu

- Początek powszechnej dostępności – koniec wyszukiwania jednostki bibliograficznej reprezentowanej przez metadane?
- Stereotyp heurystyczny: „poszukiwałem na temat...”. Już nie! Poszukiwałem fraz, o których myślałem, że odnoszą się do poszukiwanego, hipotetycznego tekstu
- Kres samoistności piśmienniczej
  - Manipulacje i przetworzenia
  - Tekst na życzenie
  - Korzystanie z tekstów ciągłych (zaznaczane i wyszukiwane punkty w tekście, a nie granice między tekstami)

Bibliografia w epoce wyszukiwarek i *wrzucarek*

- *Dodaj opis* czyli sporządź i załaduj czy „wrzuć”?
- Marketing: jak się nie znajdzie się to co trzeba, to się znajdzie coś, co się przyda
- Narzędzia eliminacji skuteczniejsze od narzędzi doboru. Obfitość może bez kompleksów zastąpić precyzję
- Jaki jest cały zasób? Nieznany, ukryty, ciemny, płynny. Bibliografia nie mówi o strukturze piśmiennictwa, więc jej nie uczy
- Cyfrowa bibliografia opisująca analogowe dokumenty: jak się marnują rzetelne metadane

Bibliografia w epoce interoperacyjności

- Integracja bibliografii, bazy bibliograficzno-abstraktowej, bazy pełnotekstowej, bazy cytowań...
- Repozytorium, biblioteka cyfrowa, serwis, stronka... Kogo to obchodzi? Kto to kontroluje?
- Czasopismo staje się zbędne
- Pojawienie się tekstów, których nie można zacytować
- Wartościowe teksty – dostępne poprzez wiele serwisów

Joanna Tokarska-Bakir

Jak wyjść ze zmowy milczenia. Nauki społeczne wobec stosunków polsko-żydowskich

Badanie stosunków polsko-żydowskich utrudniają skutki zmowy milczenia, jaka je przez lata otaczała. Daleko bardziej niż jakikolwiek inny przedmiot historii nie są one dostępne bezpośrednio (co zakłada naiwny realizm), lecz zapośredniczone przez skomplikowany system uników, o których nie wiemy, że są unikami. Do ich analizy

AR	CHI	WUM
ET	NO	-
GRA	FICZ	NE

ISNS UW

ROK AKADEMICKI 2012/2013

Residuum bibliograficzne

- NUKAT: 5500+ bibliografii (zapewne ok. 10 tys. z uwzględnieniem wszystkich języków)
- WorldCat: Ponad 400 tys. bibliografii
- Problematyczne uwzględnienie bibliografii załącznikowych
- Saur nadal wydaje *International Bibliographie der Bibliographien*; istnieje ponad 800 innych bibliografii bibliografii
- Wyszukiwanie według autorów i tytułów książek w Google Books na ogół kieruje do opisu w jakiejś bibliografii
- Jakie wartości zasobu bibliografii?
  - Mapa wiedzy?
  - Katalog wątków, nazwisk, tytułów?
- Czy residuum bibliograficzne niezbędne do gruntownej rekonstrukcji (cyfrowej) spuścizny dokumentarnej? Zagrożone wykluczeniem?

Polska: sens i możliwości kontroli bibliograficznej

2,9 USA

0,8 Chiny,
Japonia, Niemcy

0,7 Wielka Bryt.

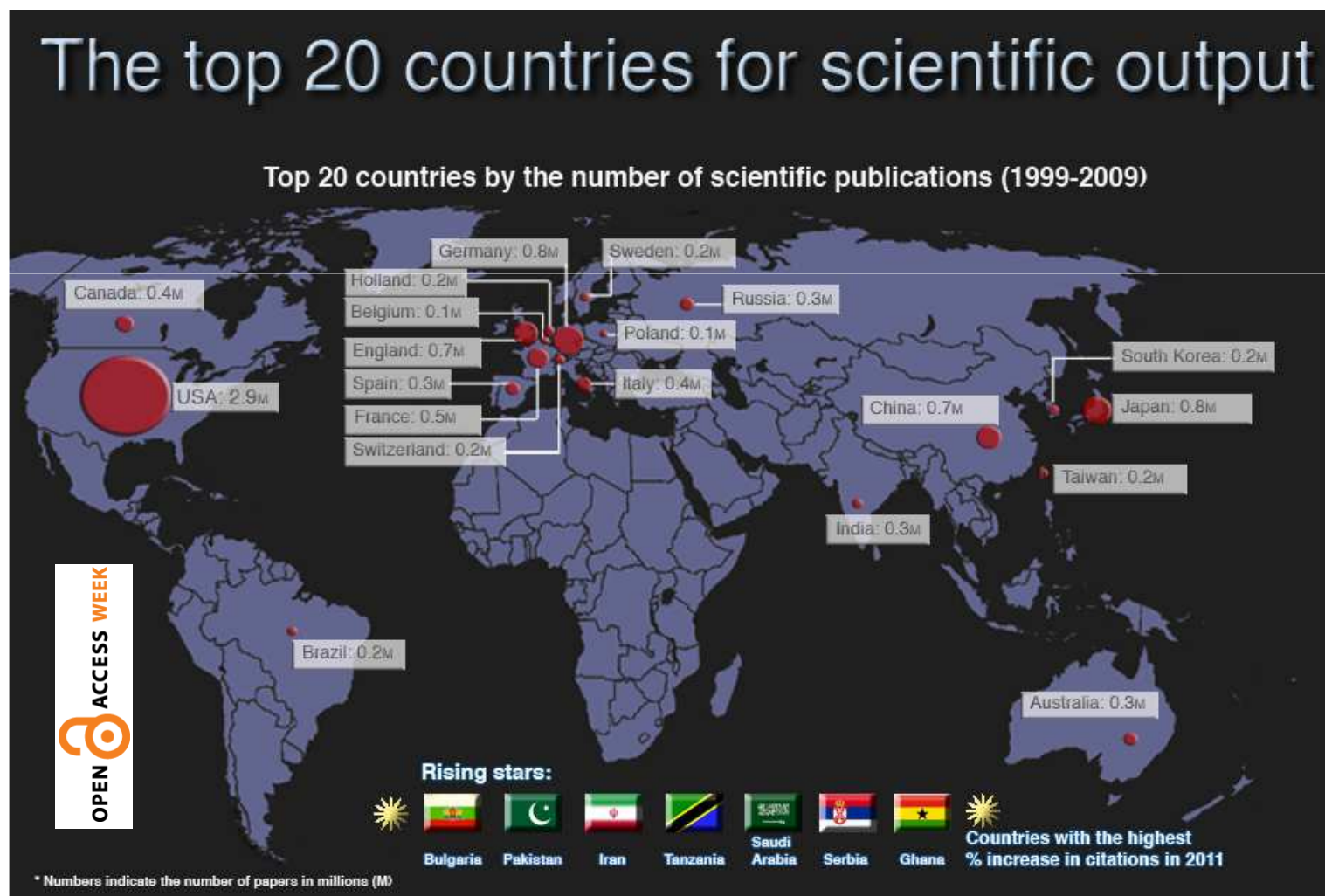
0,5 Francja

0,4 Kanada,
Włochy

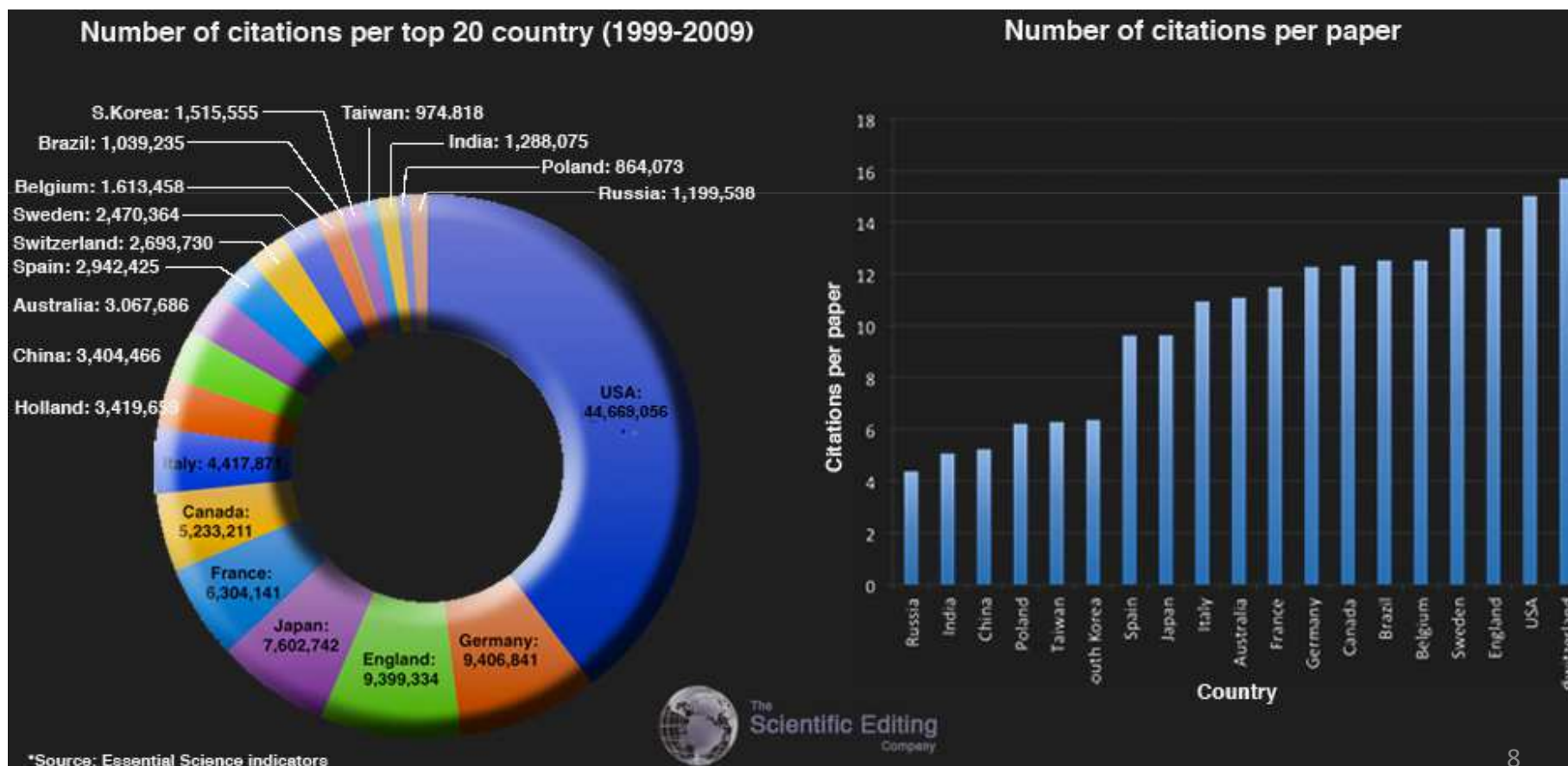
0,3 Australia,
Hiszpania, Indie,
Rosja

0,2 Brazylia,
Holandia,
Szwajcaria,
Szwecja,
Płd. Korea,
Chiny (T.)

0,1 Belgia, **Polska**

Polska: 3% amerykańskich publikacji, 1% amerykańskich cytowań, za Polską: Chiny, Indie, Rosja

Porównania są trudne. Czy informacja naukowa sprzyja badaniom naukowym?

Belgia

- Ludność: 11 mln, \$38 tys. PNB
- 3% cytowań amerykańskich
- JCR Science Edition: 21
- JCR Social Science Edition: 9
- DOAJ: 24
- UniCat: 12 mln, Komitet Ster.
- Bazy licencjonowane: ?
- Złożone formy współpracy bibliotek
- Multiwyszukiwarki – faza początkowa+
- Zaawansowany poziom digitalizacji
- Belgian Federal Science Policy Office, Scientific and Technical Information Service

Polska

- Ludność: 38 mln, \$20 tys. PNB
- 1% cytowań amerykańskich
- JCR Science Edition: 125
- JCR Social Science Edition: 8
- DOAJ: 138
- NUKAT: 2,3 mln, UW
- Bazy licencjonowane: 600 (StatEI)
- Konsorcja zakupowe, NUKAT, bazy bibliogr.
- Multiwyszukiwarki – faza początkowa
- Jedna wyszukiwarka dokumentów zdigitalizowanych
- MNiSW, NCN, NCBiR; oddolna organizacja informacji naukowej + ICM

Organizacja bibliografii

- Jak organizacja wszystkiego: miały być apolityczne urzędy i komitety, pozostały wielkie polityczne ministerstwa
- Jaskółki: NCN, NCBiR. Proszę o NCIiI (Narodowe Centrum Infrastruktury i Informacji)
- Biblioteka Narodowa: otrząśnięta z archaicznych zobowiązań? Ale BZCz jest niezastąpiona, choć prymitywna
- Procedury i decyzje: kraj nietknięty europeizacją?

EUROPA, czyli:

ROZPOZNANIE, DIAGNOZA, PROCEDOWANIE, DECYZJA...

•Obieg dokumentów

•Relacje: przełożony – podwładny, konkurent – partner,
usługodawca – usługobiorca...

•SWÓJ – OBCY

Kozacy piszą list do sułtana

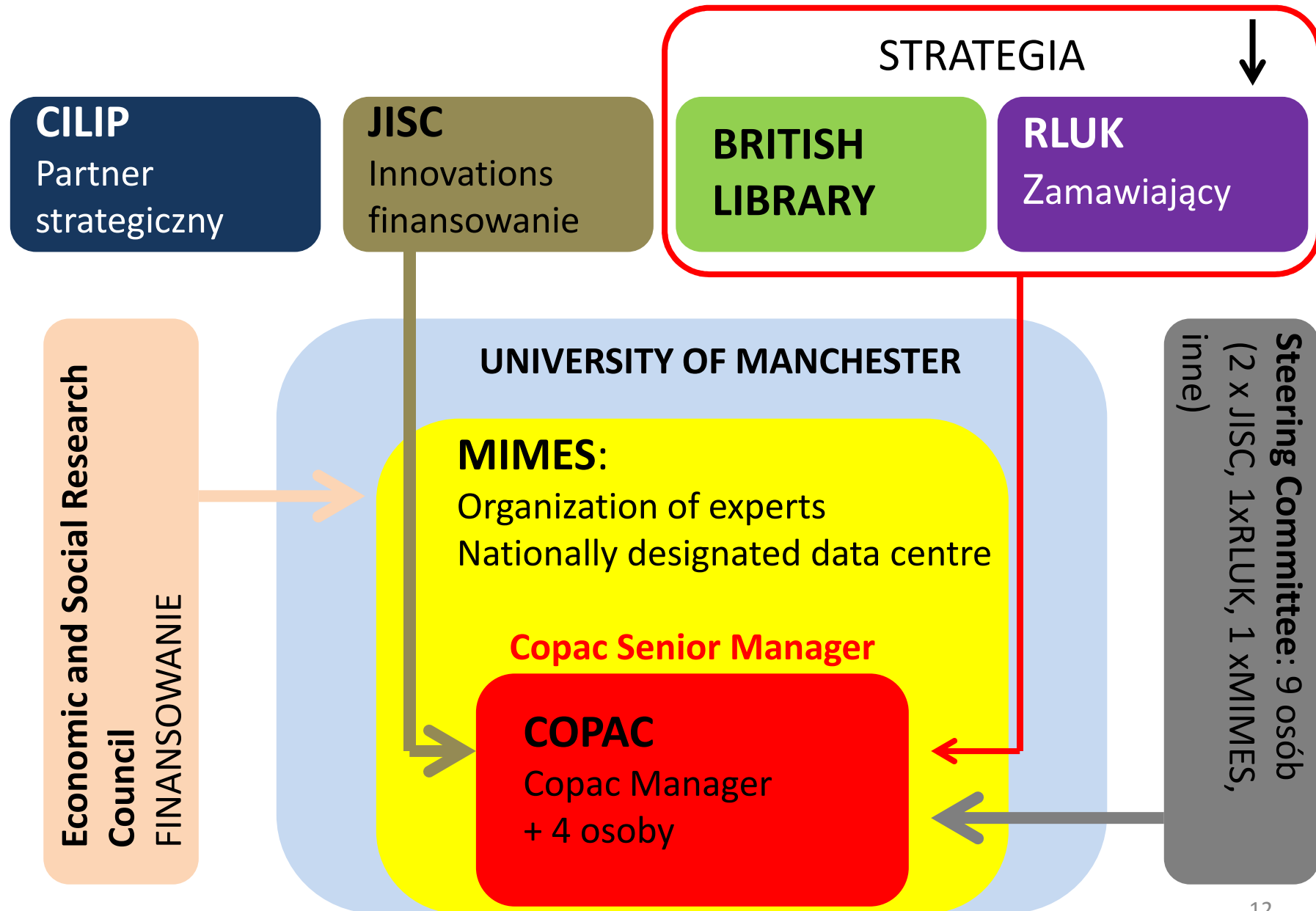
Ilja Riepin, 878-1891

Muzeum Rosyjskie, Sankt Petersburg

<http://bllp.pl/s/21317904>

Copac i interesariusze

1983-2008:
CURL

Ustalmy cele

- Tworzyć nowe serwisy czy poprawiać/**integrować** istniejące?
- Kultura bibliograficzna: szerzyć poprzez przestrzeganie przepisów oraz upowszechnianie oprogramowania do tworzenia i zarządzania bibliografią
- Wartościowa bibliografia – jak drukowana:
  - Ład
  - Metadane (ze słowami kluczowymi)
  - Zakres, zasięg
- Pełny przeszukiwalny tekst – dla uprawnionych odbiorców?
- Produkty bibliografiopodobne – wystarczy Google Scholar? Nie, ze względu na charakter wykluczeń. Tak, ze względu na liczebność. Pokusa kompletności – może nie nieosiągalnej?

Studium przypadku: Leopold Jan Szersznik (1747-1814)

- Szersznik, Scherschnick, Šeršník:
Google Scholar 68 poz.
- Szersznik:
BZCz/FIDKAR: 6 poz.

Czy one występują w GS? 5 nie występuje. Szósta występuje tak:

ODP: Krzysztof Szelong

TYTUŁ: Proces ewidencji i opracowania bibliotecznych zbiorów ks. Leopolda Jana Szersznika

CYTATA: Roczniki Biblioteczne .-R. 44 .-(2000) , s. 87-134

**Cytuj: POLSKICH, BIBLIOGRAFIA PIŚMIENICTWA O., and BIBLIOTEKACH
KOŚCIELNYCH ZA LATA. "MATERIAŁY I DOKUMENTACJA."**

Piśmiennictwo naukowe czyli jakie?

Rodzaj publikacji	Gdzie opublikowane	Jaka bibliografia
Poważne artykuły badawcze	Trudno dostępne czasopisma naukowe	WoS, Scopus, Google Scholar, serwisy wydawców
„nauka polska”	Czasopisma klasy B, repozytoria, serwery	Bibliografie dziedzinowe czy/lub/i PBN?
Istotne nieartykułowe wypowiedzi specjalistyczne	Rozproszone źródła online	?

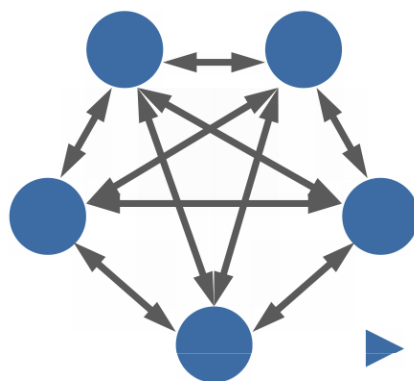
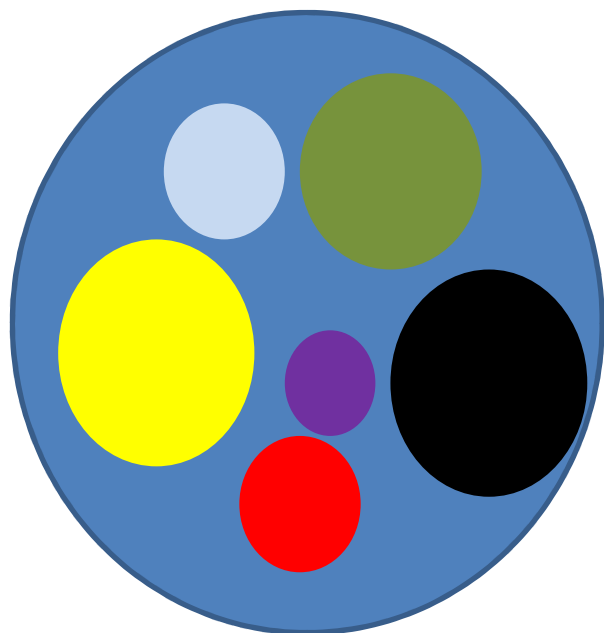
Bibliografia naukowa: ćwiczenia z zakresu krajowej polityki informacyjnej

- Trochę algebry: serwisy mają się sumować , uzupełniać czy zastępować?
- Różne filozofie, różne techniki: fizyczny serwis czy wirtualne scalenie? Już to przecież przerabialiśmy:

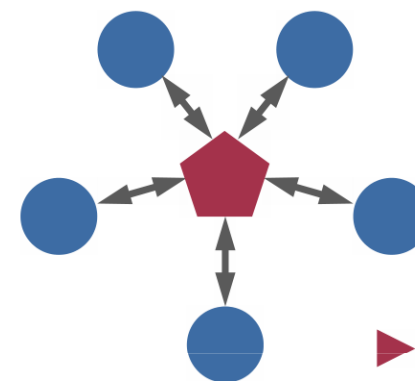

- Różne kombinacje: krajowe repozytorium + bibliografia/e publikacji nieobjętych + bibliografie dziedzinowe + multiwyszukiwarka dla tekstów afiliowanych w Polsce
- Inne multiwyszukiwarki?

Jakie zakresy zawierają się w sobie?
Skąd i dokąd płyną dane?

► $n(n-1)$

► $2n$

Narysujmy to!

Dziękuję za uwagę!

h.holender@lazariski.edu.pl

